

Jaarverslag 2023

Faculty Opstellen, Samenstellen en Verantwoording (OSV)

Koninklijke Nederlandse
Beroepsorganisatie
van Accountants

NBA

Januari 2024

Inleiding

De faculty OSV is op stoom gekomen en heeft het afgelopen jaar de eerste producten afgeleverd. Vaak gebeurde dat in nauwe samenwerking met andere faculties en met de NBA-themaregisseurs.

Een aantal activiteiten viel, niet verrassend, samen met een aantal strategische thema's van de beroepsorganisatie: duurzaamheid en digitalisering. Maar ook het nieuw te schrijven beroepsprofiel en de gevolgen daarvan voor het onderwijs(model) heeft de nodige aandacht gekregen. Daarnaast heeft de faculty een projectplan Regelgeving geschreven en aangeboden aan het NBA-bestuur.

Kerntaak van de faculties is het signaleren van maatschappelijke thema's en specifieke faculty-thema's. Dit alles gericht op de beroepsontwikkeling op (mid-del)lange termijn. Dit kan uitmonden in (project-)voorstellen aan het NBA-bestuur.

De faculty Opstellen, Samenstellen en Verantwoorden richt zich op alle accountants

- werkzaam bij of voor bedrijven en organisaties,
- die zich bezighouden met datavastlegging (accounting) en verslaggeving (reporting),
- om tot een betrouwbare rapportage te komen.

Rode draad bij de activiteiten is: welke ontwikkelingen zien we in dit (OSV) segment en hoe blijft het beroep op langere termijn relevant?

Omdat we nog geen platform hadden om met leden en stakeholders te communiceren waren de signalen vooral afkomstig uit het eigen netwerk, het bijwonen van bijeenkomsten, de (vak)literatuur en de ervaringen in de eigen praktijk. Ook het slotdocument van de kwartiermakersgroep van de faculty vormde input.

Bestuur

Adisa Berberovic en Annemieke Lammers hebben het afgelopen jaar het bestuur versterkt. Daarmee bestaat het bestuur uit de volgende leden:

Dirk ter Harmsel (voorzitter)

Adisa Berberovic

Mark Cremers

Robert Engberink

Armand Koopmans

Annemieke Lammers

Het afgelopen jaar heeft het facultybestuur maandelijks vergaderd. Bij de diverse onderwerpen zijn 'trekkers' in eerste instantie verantwoordelijk voor de input van de faculty OSV bij de projecten. Taken worden onderling overgenomen wanneer dat noodzakelijk is.

Daarnaast leidt de samenwerking met andere faculties en de themaregisseurs bij de gekozen thema's tot verbeteringen van de projecten en voorkomt het verkoking. De samenwerking binnen het bestuur en met de overige faculties is erg plezierig.

Dirk ter Harmsel

Duurzaamheidsrapportage: niet-financiële rapportage

De CSRD verplicht een grote groep bedrijven te rapporteren over de milieu- en sociale impact van bedrijfsactiviteiten. Vanuit de keten zal deze rapportagevraag ook voor het midden- en kleinbedrijf actueel worden.

Duurzaamheid is/wordt een belangrijke risico- en kansfactor voor bedrijven en andere organisaties. Van accountants wordt verwacht dat zij bedrijven en organisaties helpen bij het in kaart brengen van de relevante duurzaamheidsinformatie.

Duurzaamheidsrapportage (het taakveld van de faculty OSV) heeft een grote overlap met andere faculties, met name de faculty Business & Management. Over de concrete activiteiten is dan ook afstemming geweest met deze faculty. En natuurlijk ook met de themaregisseur Duurzaamheid. Deze themaregisseur was bij de start van het project bezig met de invulling van het verplichte PE-onderwerp voor 2023.

Om meer richting te geven aan het formuleren van leerdoelen is in samenspraak met alle partijen een ontwikkelmatrix duurzaamheid gemaakt.

Deze matrix geeft de accountant handvatten bij de verdere ontwikkeling op dit gebied aan de hand van het eigen werkveld en ontwikkelfase. De leden bepalen m.b.v. deze matrix het leerdoel en de wijze waarop zij invulling geven aan dat leerdoel. Per werkgebied en niveau volgt een ontwikkeladvies. De leerdoelen, competenties en ontwikkelsuggesties zijn geformuleerd op vier niveau's: basisniveau, onthouden & begrijpen, toepassen & analyseren en evalueren & creëren. Ook voor het werkveld 'Samenstellen' is een dergelijke matrix uitgewerkt.

Digitalisering & Continuous reporting

De registrerende functie van de accountant (administreren, opstellen, samenstellen, verantwoorden) wordt in toenemende mate geautomatiseerd en gedigitaliseerd. Slimme algoritmes nemen steeds meer taken over die tot de traditionele werkzaamheden van de accountant behoren. Administratieve software kan tegenwoordig al zelfstandig boekingsvoorstellen doen en prognoses draaien. Dashboarding-tools zorgen zonder tussenkomst van de accountant voor inzicht in de cijfers voor ondernemingen. Deze ontwikkelingen zullen niet stoppen. Het is niet meer de vraag of maar wanneer er geen menselijke handelingen meer nodig zijn voor het opstellen van financiële overzichten.

Deze innovatie biedt de accountant kansen om relevant te blijven. Daarvoor is o.m. een goede IT-kennis noodzakelijk.

Sommige accountants hebben moeite de ontwikkelingen op het gebied van digitalisering bij te benen en nemen een afwachtende houding aan. Ook zijn er accountants die verwachten dat het zo'n vaart niet zal lopen en die hun werkzaamheden op traditionele wijze blijven uitvoeren. Het verdienmodel van veel accountantsorganisaties is voor een groot deel gebaseerd op de traditionele registrerende werkzaamheden die in toenemende mate geautomatiseerd worden. Accountants in business geven vaak leiding aan een financiële afdeling die te maken heeft met deadlines voor week-, maand- en kwartaalrapportages die tijdig en betrouwbaar moeten zijn. Ook in die omgeving is weinig ruimte voor experimenten.

Daarnaast ontbreekt er kennis onder accountants op het vlak van digitalisering, data-analyse en data-science en die kennis is nodig om als accountant met behulp van digitale middelen een betrouwbare verantwoording op te leveren.

Om accountants handvatten te geven om zich verder te ontwikkelen op het gebied van digitalisering is een ontwikkelmatrix gemaakt, toegespitst op het eigen werkveld en de ontwikkelfase. Per werkgebied en niveau volgt een ontwikkeladvies. De ontwikkelmatrix is tot stand gekomen in een nauw overleg van de faculties B&M, A&A en OSV, in samenspraak met de themaregisseur digitalisering.

Beroepsontwikkeling en nieuw onderwijsmodel

In april 2023 ging de 'Expertgroep Herijking beroepsprofiel en (stelsel van) opleiding' van start. Deze expertgroep heeft geadviseerd over herijking van het beroepsprofiel van accountants en de accountantsopleiding. Beiden zijn typisch onderwerpen op het terrein van de faculties. Het beroepsprofiel gaat bij uitstek over beroepsontwikkeling op (middel)lange termijn. En wat een accountant op de (middel)lange termijn moet kennen en kunnen om startbekwaam te zijn en ook op langere termijn goed te kunnen functioneren (en daarmee relevant te blijven) is sterk afhankelijk van het onderwijsmodel.

OSV-bestuursleden hebben deelgenomen aan twee rondetafelbijeenkomsten die zijn georganiseerd door de Commissie MKB. Enerzijds werden hier signalen opgehaald, anderzijds leverde de faculty hiermee een bijdrage aan de input voor de expertgroep. De voorbereiding voor het onderwijs-onderdeel tijdens de rondetafelbijeenkomsten werd ter hand genomen door leden van de faculty OSV i.s.m. de Commissie MKB.

De faculty OSV heeft de ontvangen signalen over het beroepsprofiel en het onderwijsmodel uitvoerig besproken en op basis daarvan een schriftelijke reactie gegeven aan de expertgroep.

Regelgeving: aanpassen, schrappen of uitleggen

De faculty OSV heeft een projectvoorstel Regelgeving gemaakt. De activiteiten in dit projectvoorstel dragen bij aan de relevantie van de regelgeving voor de leden. Het leidt tot bewustwording van rolopvatting en urgentie van de regelgeving voor de werkzaamheden op het gebied van opstellen, samenstellen en verantwoorden. Doel van het project is niet per sé het terugdringen van regelgeving. Het gesprek met leden en stakeholders moet gaan over de vraag waarom een bepaalde regel er toe doet.

Het project kan resulteren in:

- Bewustwording bij leden welke regelgeving relevant is voor hun beroepsuitoefening zodat zij op basis daarvan leeractiviteiten in hun PE portfolio kunnen opnemen;
- Advies aan het NBA-bestuur voor wijzigingen in beroepsreglementering, verbetering van de toegankelijkheid en het faciliteren van ontwikkelactiviteiten;
- Advies aan andere regelgevende instanties voor aanpassing/verduidelijking van bestaande regelgeving